

Početna stranica>Obiteljskopравни predmeti i nasljeđivanje>Razvod braka i zakonska rastava

Otvoreni postupci u području građanskog pravosuđa koji su započeti prije isteka prijelaznog razdoblja nastavit će se na temelju prava EU-a. Na temelju uzajamnog sporazuma s Ujedinjenom Kraljevinom na portalu e-pravosuđe do kraja 2024. ostat će dostupne informacije povezane s Ujedinjenom Kraljevinom.

Razvod braka i zakonska rastava**Škotska****1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?**

U Škotskoj se razvod braka ostvaruje na sudu. Sud odobrava razvod samo ako je utvrdio sljedeće:

bračni odnosi trajno su poremećeni ili

jednoj je stranci u postupku nakon datuma sklapanja braka izdana privremena potvrda o priznavanju spola u skladu sa Zakonom o priznavanju spola iz 2004.

Trajno poremećeni bračni odnosi utvrđuju se na jedan od četiri načina navedena u odgovoru na pitanje 2.

2 oji su razlozi razvoda?

Vidjeti odgovor na pitanje 1. Trajno poremećeni bračni odnosi utvrđuju se na sljedeće načine:

preljub tuženika,

nerazumno ponašanje tuženika,

stranke nisu živjele zajedno godinu dana, uz suglasnost drugog bračnog druga,

stranke nisu živjele zajedno dvije godine.

Pojednostavnjeni postupak dostupan je u određenim slučajevima koji pripadaju u posljednje dvije kategorije.

3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:**3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)**

U zakonu nema posebnih odredaba o osobnim odnosima između bivših bračnih drugova. Svaki bračni drug može zadržati svoje prezime pri sklapanju braka.

Također može zadržati prezime bračnog druga nakon razvoda.

3.2 podjelu imovine supružnika

Podjela bračne imovine u slučaju razvoda predviđena je u Obiteljskom zakonu (Škotska) iz 1985. Bračna je imovina u načelu sva imovina koju su bračni drugovi stekli u braku i imovina stečena za uporabu prije sklapanja braka, kao što su obiteljski dom ili oprema za taj dom. Bračna imovina ne uključuje drugu imovinu stečenu prije braka, imovinu koju je bračni drug stekao nakon što su bračni drugovi prestali živjeti zajedno ili imovinu koju su dobili na poklon ili naslijedili od treće osobe tijekom braka.

Bilo koja stranka u braku može od suda zatražiti nalog u skladu sa Zakonom iz 1985. Sud može donositi naloge za plaćanje kapitalnog iznosa, prijenos imovine, plaćanje povremenih iznosa uzdržavanja, naloge koji se odnose na mirovine i mirovinske naknade te ostale naloge prema potrebi.

Sud donosi nalog na temelju načela navedenih u nastavku.

Treba pravično podijeliti neto vrijednost bračne imovine.

Sud uzima u obzir gospodarsku prednost koju svaka stranka ostvaruje na temelju doprinosa druge stranke i gospodarski nepovoljan položaj u koji je bilo koja od stranaka dovedena u interesu druge stranke ili obitelji. Doprinosi mogu biti nefinancijski i posebno uključuju brigu o domu i brigu za obitelj te financijske doprinose.

Gospodarski teret brige od djetetu mlađem od 16 godina rođenom u braku stranke bi trebale pravično dijeliti.

Stranci koja je znatno financijski ovisna o drugoj stranci u braku trebalo bi dodijeliti financijsku pomoć kako bi se mogla prilagoditi gubitku potpore koji je doživjela. Takva se pomoć može pružiti najviše tri godine.

Ako bi stranka u razvodu mogla pretrpjeti velike financijske teškoće zbog razvoda, trebalo bi poduzeti razumne mjere kako bi joj se takva situacija olakšala tijekom razumnog vremenskog razdoblja.

3.3 maloljetnu djecu supružnika

Kako je navedeno u odgovoru na prethodno pitanje 3.2., teret brige o djeci rođenoj u braku trebao bi biti jednako podijeljen. Vidjeti i [informativni članak EJN-a za Škotsku o roditeljskoj odgovornosti](#).

3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Vidjeti [informativni članak EJN-a za Škotsku o plaćanjima uzdržavanja](#).

4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

U skladu sa Zakonom o razvodu (Škotska) iz 1976. sud u Škotskoj može donijeti rješenje o rastavi. To se naziva sudskom rastavom. Ona je dostupna bračnim drugovima koji se protive razvodu, ali više ne žele živjeti zajedno. Bračni drugovi ostaju u braku i moraju nastaviti jedan drugoga uzdržavati, odnosno moraju još uvijek financijski podržavati jedan drugoga kao i svaki drugi bračni par.

5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Uvjeti za sudsku rastavu jednaki su uvjetima za razvod. Vidjeti odgovor na pitanje 1.

6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?

Vidjeti odgovor na pitanje 4. Treba imati na umu da zakonska rastava ne sprječava bračnog druga da podnese zahtjev za razvod.

7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?

Iako poništaj braka nije pravni pojam u Škotskoj, ako je škotski brak ništav, zainteresirana stranka može od suda zatražiti proglašenje ništavosti. Proglašenje ništavosti znači da se u većinu svrha smatra da brak nije ni postojao. Brak u Škotskoj ništav je ako su ispunjeni uvjeti navedeni u nastavku.

Jedna je od stranaka u trenutku sklapanja braka bila je mlađa od 16 godina.

Stranke su u bliskom srodstvu – zabranjeni stupnjevi srodstva navedeni su u Dodatku 1. Zakonu o braku iz 1977.

Barem jedna od stranaka već je bila u braku.

Barem jedna od stranaka nije bila sposobna dati svoj pristanak na brak.

Stranka koja je bila sposobna pristati na brak učinila je to pod prisilom ili pogreškom.

Poništiv je brak koji postoji sve dok jedna od stranaka ne podnese zahtjev za proglašenje ništavosti. Jedina osnova za poništiv brak jest da je jedna od stranaka trajno i neizlječivo impotentna u trenutku sklapanja braka.

8 Koji su uvjeti za poništenje braka?

Svaka zainteresirana stranka može od suda zatražiti proglašenje ništavosti ništavog braka, a bilo koji bračni drug može od suda zatražiti proglašenje ništavosti poništivog braka. Vidjeti odgovor 7. o ništavim i poništivim brakovima.

9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?

Smatra se da poništiv brak nikada nije ni postojao, pa možda neće biti potrebe podnijeti zahtjev za proglašenje. Ako sud proglaši ništavost, može donositi i rješenja o financijskim odnosima između stranaka u ništavom braku. I za poništiv se brak smatra da nikada nije ni postojao ako sud proglaši ništavost.

10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?

Relationships Scotland dobrovoljna je organizacija koja dobiva financijsku potporu od škotske vlade, a pruža usluge obiteljskog mirenja putem mreže lokalnih usluga parovima koji su se odlučili razvesti ili rasti. Mirenje je dobrovoljni postupak kojim se parovima može pomoći da se dogovore oko rješenja praktičnih problema. Bračno savjetovanje dostupno je i parovima ili osobama koje imaju poteškoća u svojem odnosu. Pružanjem primjerenih savjeta i potpore obiteljima može im se pomoći da izbjegnu postupke koji bi mogli dovesti do parničenja.

Obiteljsko mirenje dostupno je i preko organizacije akreditiranih odvjetnika izmiritelja **Comprehensive Accredited Lawyer Mediators**.

Ostale mogućnosti uključuju mirno rješavanje obiteljskopравnih sukoba (*collaborative law*) i arbitražu: **Flags Scotland**

Moguće je unijeti pravno obvezujući sporazum u matricu Vrhovnog građanskog suda koja se vodi pri Škotskom matičnom uredu:

Škotski matični ured (Registers of Scotland)

Škotska vlada donosi Sporazum o roditeljstvu za Škotsku. To je alat kojim se roditeljima pomaže da se dogovore oko toga što je najbolje za njihovu djecu kada oni prekinu svoj odnos.

11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?

Razvod / zakonska rastava

i. Zahtjev za razvod ili zakonsku rastavu podnosi se Vrhovnom građanskom sudu u Edinburgu (*Court of Session*) ili jednom od okružnih sudova (*Sheriff Court*). **Služba sudova i tribunala Škotske** sadržava kartu s lokacijama sudova i na njoj su navedene adrese i podaci za kontakt.

ii. Sud je moguće izabrati. Da bi se postupak mogao pokrenuti pred Vrhovnim građanskim sudom, mora biti moguće uspostaviti nadležnost u Škotskoj. Da bi se postupak mogao pokrenuti pred jednim od okružnih sudova, mora biti moguće uspostaviti nadležnost u okrugu u kojem se nalazi taj sud. Nadležnost se zasniva na mjestu boravišta ili prebivališta. Prebivalište je mjesto u Škotskoj u kojem osoba smatra da se nalazi njezin dom i u kojem namjerava trajno živjeti u skoroj budućnosti.

iii. U Škotskoj postoje dvije vrste tužbi za razvod.

iv. Pojednostavnjena tužba može se podnijeti u okolnostima kada se osnova za razvod može utvrditi na temelju toga da „stranke nisu živjele zajedno u razdoblju od godine dana” i tuženik je suglasan s tužbom ili na temelju toga da „stranke nisu živjele zajedno u razdoblju od dvije godine” i nije moguće dobiti suglasnost tuženika. Takva se tužba može podnijeti samo u sljedećim slučajevima:

ako nije u tijeku neki drugi postupak pred nekim drugim sudom koji bi mogao utjecati na prestanak braka,

ako u braku nema djece mlađe od 16 godina,

ako ni jedna od stranaka nije podnijela zahtjev za financijsku pomoć nakon razvoda i

ako ni jedna od stranaka nema psihički poremećaj.

v. Tužbe za razvod ovim pojednostavnjenim postupkom u načelu podnose stranke bez pomoći odvjetnika. Takva se vrsta tužbe naziva „razvedi se sam”.

Smjernice i obrasci dostupni su na *web*-mjestu **Službe sudova i tribunala Škotske**.

vi. Tužbu za drugu (redovnu) vrstu razvoda ili rastave potrebno je podnijeti u obliku tužbe Vrhovnom građanskom sudu ili u obliku početnog zahtjeva okružnom sudu. Svaki sud ima svoja pravila kojima je utvrđen potreban oblik takvog zahtjeva, a ona su dostupna u odjeljku „Pravila i postupci” na *web*-mjestu **Službe sudova i tribunala Škotske**. Obiteljski su predmeti obuhvaćeni Poglavljem 46. Poslovnika Vrhovnog građanskog suda i Poglavljem 33. Poslovnika o redovnim postupcima.

Poništaj

vii. Tužba za proglašenje ništavosti (poništaj) braka podnosi se sudu.

Formalnosti i isprave

viii. Na svakom sudu morat ćete platiti pristojbu za podnošenje tužbe, a možda i u narednim fazama postupka. Ako primete pravnu pomoć ili određene vrste socijalne pomoći, možda ćete moći tražiti oslobođenje od plaćanja pristojbi. Obrazac zahtjeva za oslobođenje dostupan je u odjeljku o razvodu

Službe sudova i tribunala Škotske.

ix. Tužbi za razvod, rastavu ili poništaj morat ćete priložiti vjenčani list.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Savjeti i pomoć dostupni su u pitanjama razvoda podložno uobičajenim zakonskim imovinskim cenzusima. Građanska pravna pomoć također je dostupna u pitanjima razvoda, osim za pojednostavnjeni postupak razvoda, podložno trima uobičajenima zakonskim testovima financijske prihvatljivosti, razumnosti i opravdanog uzroka. Više informacija o prihvatljivosti dostupno je u **Škotskom uredu za pravnu pomoć (SLAB)**.

13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?

i. Protiv odluke o razvodu na temelju pojednostavnjene tužbe za razvod podnesene okružnom sudu dopuštena je pisana žalba u roku od 14 dana od datuma odluke.

ii. Protiv odluke o razvodu na temelju pojednostavnjene tužbe za razvod podnesene Vrhovnom građanskom sudu nije moguća žalba, a da bi se ona stavila izvan snage, potrebno je podnijeti tužbu za ukidanje tom sudu.

iii. Protiv odluke o razvodu na temelju druge (redovne) vrste tužbe za razvod ili rastavu podnesene okružnom sudu dopuštena je pisana žalba u roku od 14 dana od datuma odluke. Protiv odluka o razvodu, rastavi ili proglašenju ništavosti braka (poništaju) koje je donio Vrhovni građanski sud dopuštena je žalba u roku od 21 dana od odluke.

14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?

Priznavanje razvoda, poništaja i zakonskih rastava u načelu je obuhvaćeno područjem primjene Uredbe Bruxelles II a, odnosno Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. U članku 21. te Uredbe utvrđena je osnova za priznavanje.

i. Sudska odluka donesena u državi članici priznaje se u drugim državama članicama bez potrebe bilo kakvog posebnog postupka.

ii. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., posebno nije potreban nikakav poseban postupak za ažuriranje registra o građanskom stanju države članice na temelju sudske odluke koja se odnosi na razvod, zakonsku rastavu ili poništaj braka koja je donesena u drugoj državi članici, a protiv koje nije moguće korištenje nikakvog pravnog lijeka u skladu s pravom te države članice.

iii. Svaka zainteresirana stranka može od Vrhovnog građanskog suda zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju te presude.

iv. Ako je priznavanje sudske odluke pred sudom neke države članice postavljeno kao prethodno pitanje, o njemu odlučuje taj sud.

Ako se odluka ne može priznati na temelju Uredbe Bruxelles II a, u tom se slučaju primjenjuje Dio II. Obiteljskog zakona iz 1986., odjeljak 46. Osnove za priznavanje iz tog odjeljka sljedeće su:

valjanost inozemnog razvoda, poništaja ili zakonske rastave donesenih u postupku priznaje se u sljedećim slučajevima:

a. razvod, poništaj ili zakonska rastava proizvode učinke u skladu s pravom države u kojoj su doneseni i

b. na dan pokretanja postupka jedan od bračnih drugova –

i. imao je uobičajeno boravište u državi u kojoj je donesena odluka o razvodu, poništaju ili zakonskoj rastavi ili

ii. imao je prebivalište u toj državi ili

iii. bio je državljanin te države;

valjanost inozemnog razvoda, poništaja ili zakonske rastave donesenih na neki drugi način, a ne u sudskom postupku, priznaje se u sljedećim slučajevima:

a. razvod, poništaj ili zakonska rastava proizvode učinke u skladu s pravom države u kojoj su doneseni;

b. na dan donošenja odluke o razvodu

i. oba su bračna druga imala prebivalište u toj državi ili

ii. bilo koji od bračnih drugova imao je prebivalište u toj državi, a druga je stranka imala prebivalište u državi prema čijem su zakonu razvod, poništaj ili zakonska rastava bili priznati kao valjani i

c. ni jedan od bračnih drugova nije imao uobičajeno boravište u Ujedinjenoj Kraljevini tijekom razdoblja od godine dana neposredno prije tog datuma.

15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?

Priznavanje razvoda, poništaja i zakonskih rastava u načelu je obuhvaćeno područjem primjene Uredbe Bruxelles II a, odnosno Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201 /2003 od 27. studenoga 2003. U vezi s time, vidjeti odgovor na pitanje 14.

Zahtjev za priznavanje ili nepriznavanje podnosi se Vrhovnom građanskom sudu ili okružnom sudu.

16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Ako sudovi u Škotskoj odluče da imaju nadležnost, u načelu će primjenjivati škotsko pravo.

Ostale poveznice

[Služba sudova i tribunala Škotske](#)

[Škotski ured za pravnu pomoć](#)

[Škotska vlada](#)

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 09/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.